

Załącznik do Uchwały NR ...../2022
Rady Miejskiej w Chorzelach
z dnia ..... 2022 roku

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY CHORZELE
NA LATA 2023 – 2025**

Chorzele 2022 r.

1. Wprowadzenie

„Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025” przygotowany jest w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i stanowi kontynuację założeń Programu realizowanego w latach 2020 – 2022.

Celem programu jest kompleksowe zapewnienie wsparcia dziecku i rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program zawiera zaplanowane działania, które są nakierowane na przywracanie zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę z rodziną.

Program przewiduje podjęcie szeregu działań profilaktycznych obejmujących diagnozę, pomoc terapeutyczną oraz wychowawczą i socjalną a także działania wspierające i wzmacniające rodzinę biologiczną.

2. Definicja oraz znaczenie rodziny w społeczeństwie

W ujęciu socjologicznym rodzina jest definiowana jako zbiorowość o charakterze podstawowym, która jest obecna we wszystkich znanych kulturach i typach społeczeństw.

Pojęcie „rodzina” znajduje swoje miejsce w najważniejszej akcie prawnym - Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Czytamy w niej, że „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej” oraz „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”.

Według Platona rodzina to podstawowa komórka życia społecznego i główna instytucja wychowawcza. W ocenie Augusta Comte rodzina stanowi pomost między jednostką a społeczeństwem. Rodzina jako podstawowa komórka społeczna gwarantuje ciągłość biologiczną społeczeństwa oraz służy przekazywaniu dziedzictwa kulturowego następnym pokoleniom. Wskazuje się, iż rodzina to grupa społeczna, która stanowi duchowe zjednoczenie wąskiego grona osób, skupionych we wspólnym ognisku domowym aktami wzajemnej pomocy i opieki.

Rodzina to podstawowe środowisko wychowawcze, przygotowujące dzieci do ról społecznych w przyszłym, dojrzałym życiu. To właśnie w rodzinie dzieci poznają normy społeczne oraz uczą się wyrażania uczuć, myśli, wzorców zachowań oraz zasad kultury. Dziecko w bezpośrednich kontaktach między członkami rodziny przyswaja podstawową wiedzę o świecie, wartościach, normach moralnych i społecznych oraz kulturze, poznaje także sposoby rozwijania własnych zainteresowań i zaspokajania wszelkich potrzeb życiowych. Dlatego tak istotne jest, aby rodzina funkcjonowała prawidłowo i zapewniała odpowiednie warunki do rozwoju wszystkich swoich członków, a w szczególności dzieci.

W ostatnich latach doświadczamy dynamicznych zmian w zakresie funkcjonowania rodziny, które powodują destabilizację niektórych rodzin z uwagi na problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia czy izolację społeczną. Osłabieniu albo zerwaniu ulegają więzi rodzinne, co istotnie wpływa na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi jej członkami. Zaburzona zostaje równowaga wewnątrzrodzinna w rezultacie rzutująca na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka oraz zdolności adaptacyjne. Wśród głównych czynników, które składają się

na dezintegrację rodziny należy wymienić: brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niezaradność życiową członków rodziny, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców i przemoc. Niekorzystne sytuacje w rodzinie zazwyczaj współwystępują ze sobą. W przezwyciężaniu dysfunkcji coraz więcej rodzin i dzieci wymaga zatem specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być zatem w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

3. Diagnoza demograficzna i społeczna Gminy Chorzele

Gmina Chorzele jest gminą miejsko-wiejską położoną w północnej części województwa mazowieckiego, w powiecie przasnyskim, w odległości około 131 km od Warszawy. Obszar gminy zajmuje powierzchnię 371 hektarów. Sąsiednie gminy to: Krzynowłoga Mała i Jednorozec (powiat przasnyski), Baranowo (powiat ostrołęcki), Czarnia (powiat ostrołęcki), Wielbark (województwo Warmińsko-Mazurskie, powiat szczycieński). Obszar Gminy Chorzele obejmują 66 miejscowości, które podzielone są na 41 sołectw.

Na terenie gminy Chorzele, wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku zamieszkiwało 10 086 osób, z czego 48,73% stanowiły kobiety, a 51,27 % mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 19,59 % ludności powiatu i 0,19% ludności województwa.

Gmina Chorzele jest gminą miejsko-wiejską, posiadającą typowo rolniczy charakter i korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, z powodu swojego oddalenia od dużych ośrodków przemysłowych. Użytki rolne stanowią przeważającą część jej powierzchni.

Gmina Chorzele jest dość dobrze wyposażona w obiekty i urządzenia infrastruktury społecznej. W mieście Chorzele, które jest gminnym ośrodkiem administracyjnym znajdują się min.: Urząd gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Upowszechniania Kultury, Biblioteka, Pływalnia, Zespół Szkół Powiatowych, Szkoła Podstawowa, Żłobek, Klub Dziecięcy, Przedszkole, Urząd Pocztowy, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, oczyszczalnia ścieków, stacje paliw, ośrodek zdrowia, apteki. Funkcjonuje sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa.

W Gminie podejmowane są działania związane z realizacją „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych”, w której jednym z celów strategicznych jest „praca na rzecz rodziny, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie”. Działania podejmowane są w oparciu o cele operacyjne: „wzmacnianie potencjału rodzin”, „podwyższanie jakości usług edukacyjnych”, „udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego” oraz „przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej”.

4. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach

Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Rodzina jest także grupą mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

Obecnie upowszechnia się partnerski typ rodziny. Stopniowemu wypieraniu ulega też model rodziny wielodzietnej. W takiej rodzinie pracują zwykle obydwój małżonkowie i przynajmniej teoretycznie oboje w podobnym stopniu zajmują się prowadzeniem domu i wychowywaniem potomstwa. Jednakże, jak wynika z poniższej tabeli pod względem struktury rodzin korzystających z pomocy społecznej dominują rodziny z dziećmi (243 rodziny), w tym rodziny niepełne 31. Spośród rodzin z dziećmi przeważają rodziny z jednym i dwojgiem dzieci. Pomocy społecznej udzielono ponadto dla 186 osób samotnych.

Tabela 1. Typy rodzin z dziećmi objęte pomocą społeczną

Typ rodziny	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem <i>/wiersz 2+3+4+5+6+7/</i>	1	483	1434
o liczbie osób:	2	186	186
1			
2	3	50	100
3	4	39	117
4	5	84	336
5	6	74	370
6 i więcej	7	50	325
Rodziny z dziećmi ogółem <i>/wiersz 9+10+11+12+13+14+15/</i>	8	243	1115
o liczbie dzieci:	9	64	228
1			
2	10	86	366
3	11	61	308
4	12	22	135

5	13	6	44
6	14	3	24
7 i więcej	15	1	10
Rodziny niepełne ogółem /wiersz 17+18+19+20	16	31	102
o liczbie dzieci:	17	11	22
1			
2	18	10	32
3	19	6	27
4	20	4	21

Pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie 483 rodziny, liczących 1434 osób. Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców gminy Chorzele, przyjąć należy, iż pomocą zostało objętych około 14% ogółu lokalnej społeczności.

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w stosunku do lat ubiegłych maleje. Następuje spadek beneficjentów zarówno w zakresie ubiegania się o świadczenia pieniężne jak i niepieniężne. Wzrasta jednak zapotrzebowanie na pomoc w formie pracy socjalnej i wyłącznej pracy socjalnej. Wskazane dane obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania	819	465	1379
w tym:	248	240	533
świadczenia pieniężne			
świadczenia niepieniężne	582	293	1122

świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	0	x	x
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	819	465	1379
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	x	184	436
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	18	55

Stan na dzień 31 grudnia 2021r.

Z analizy danych dotyczących rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego i świadczenia wychowawczego wynika, iż w gminie Chorzele dominują rodziny małodziejne.

Tabela 3. Mieszkańcy Gminy Chorzele z podziałem na ilość dzieci w rodzinie na podstawie liczby rodzin pobierających zasiłek rodzinny.

Wyszczególnienie	Ilość rodzin
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny, w tym:	469
na jedno dziecko	109
na dwoje dzieci	186
na troje dzieci	106
na czworo i więcej dzieci	68

Stan na dzień 31 grudnia 2021 r.

Dokładniejszy wgląd w dietność mieszkańców Gminy Chorzele można uzyskać z danych dotyczących świadczeniobiorców pobierających świadczenie wychowawcze (500+).

Tabela 4. Świadczeniobiorcy pobierający świadczenia wychowawcze z podziałem na ilość dzieci.

Wyszczególnienie	Ilość świadczeniobiorców
Liczba świadczeniobiorców programu 500+ ogółem	1193
z jednym dzieckiem	577
z dwójką dzieci	425

z trójką dzieci	150
z czwórką lub więcej dzieci	41

Stan na dzień 31 grudnia 2021

Z powyższej tabeli wynika, iż najliczniejszą grupę świadczeniobiorców programu 500+ stanowią beneficjenci z jednym dzieckiem. Pomiędzy świadczeniami rodzinnymi a wychowawczymi istnieje różnica, która wynika z tego, że do otrzymywania świadczenia wychowawczego nie uwzględniany jest dochód rodziny (świadczenie przysługuje na dziecko bez względu na wysokość dochodów rodziców).

Dostrzega się stopniowy zanik rodzin wielopokoleniowych, które są zastępowane przez rodziny tzw. nuklearne (zwykle 2+2). Istotnym problemem jest też tzw. euro-sieroctwo, które dotyczy rodzin, w których jedno lub oboje rodzice pracują za granicą, a dzieci pozostają w kraju. Ważne w kontekście pracy z rodziną są ponadto narastające konflikty rodzinne, wynikające głównie z nieporozumień małżeńskich, które często prowadzą do rozpadu małżeństwa i rodziny.

5. Główne problemy

W 2021 r. świadczeń pomocy społecznej najczęściej udzielano z powodu ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. Powody udzielania pomocy społecznej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Powody udzielania pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	233	720
Bezrobocie	94	286
Niepełnosprawność	76	163
Długotrwała lub ciężka choroba	188	418
Alkoholizm	6	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	13	58
Przemoc w rodzinie	34	121
Bezdomność	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	93	516

Stan na dzień 31 grudnia 2021 r.

Pracownicy pomocy społecznej, w szczególności pracownicy socjalni, wspierają ludzi w trudnych chwilach, niosą otuchę i pocieszenie, starają się w porę zapobiegać nieprawidłowościom. Praca socjalna to partnerstwo podopiecznego z pracownikiem socjalnym, wspólne rozwiązywanie problemów, wspólna droga w kierunku lepszego jutra. Praca z rodziną wymaga zatem dużej wiedzy, doświadczenia i delikatności.

Praca socjalna to działalność zawodowa polegająca na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy jakości życia jednostki i społeczeństwa oraz złagodzenia ludzkiego cierpienia i rozwiązywania problemów społecznych. To także stały kontakt z rodziną i wspieranie jej w pokonywaniu trudności, jakie napotyka w codziennym życiu. Nie bez znaczenia pracę pracownika socjalnego ujmuje się, jako służbę drugiemu człowiekowi.

Tabela 6. Zestawienie form pracy socjalnej wykonanej przez pracowników OPS

Liczba rodzin objętych pracą socjalną	184
Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	18
Liczba rodzin monitorowanych	114
Liczba osób starszych objętych monitoringiem	68
Liczba osób starszych objętych pomocą usługową	68
Liczba interwencji	20
Liczba rodzin objętych pracą socjalną które poprawiły swe funkcjonowanie	7
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”	34
Liczba rodzin z dziećmi, dotkniętych problemem alkoholowym	6
Liczba osób skierowanych do MGKRPA	0
Liczba rodzin wspieranych przez asystenta rodziny	13
Liczba sporządzonych planów pracy z rodziną	13
Liczba kontraktów socjalnych zawartych z klientami OPS	34
Liczba skierowań/ liczba osób korzystających z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020	Liczba skierowań -252 Liczba osób korzystających z żywności - 830

Każda osoba i rodzina zgłaszająca się do Ośrodka wymaga szczególnego, indywidualnego podejścia i opracowania planu wsparcia. Zgłoszenie się z wnioskiem o pomoc to nie tylko skompletowanie niezbędnych dokumentów w celu ustalenia dochodu rodziny, ale szeroko zakrojona praca socjalna: to głównie poradnictwo w zakresie poszukiwania pracy, załatwiania spraw alimentacyjnych i rozwodowych, informowanie o formach leczenia odwykowego, pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Wielokrotnie długa, ciężka i żmudna praca z rodziną nie zawsze przynosi pożądane efekty ze względu na zbyt małą osobistą motywację osób i chęć dokonania zmiany w dotychczasowym życiu, brak systematyczności i wytrwałości w podejmowanych działaniach. Często jest to skutkiem braku wzorców i wartości wyniesionych z domu, braku ambicji a także ograniczoną umiejętnością przewidywania skutków swojego postępowania. Trudno jest zmotywować wielu klientów OPS do zmiany swojego postępowania, a niekiedy długi okres egzystencji na minimalnym poziomie zaspokajania swoich potrzeb nie daje motywacji do podejmowania trudnych działań. Każde działanie z rodziną w związku z tym musi być dostosowane do jej umiejętności i możliwości.

6. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

Zawód asystenta rodziny został wprowadzony ustawą z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z póź. zm.). Celem wprowadzonych zmian ustawowych jest wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodzin przez pewien czas, aby w przyszłości samodzielnie potrafiły one pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

Należy w tym miejscu podkreślić, że asystent rodziny nie pracuje oddzielnie w systemie pomocy społecznej a w zespole multiprofesjonalnym, złożonym z przedstawicieli innych służb. Zadania wynikające z cytowanej wyżej ustawy realizują także pracownicy socjalni Ośrodka we współpracy z asystentem rodziny. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny i ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i stwarza możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny.

Głównym powodem udzielania wsparcia rodzinom są problemy opiekuńczo-wychowawcze, bezradność w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, konflikty rodzinne, problemy finansowe, trudności ze znalezieniem zatrudnienia, problemy związane sieroctwem społecznym i uzależnieniami w rodzinie.

Liczba rodzin korzystająca ze wsparcia asystenta rodziny w porównaniu do poprzedniego roku nie uległa zmianie (13 rodzin). W 2021 r. wsparciem asystenta rodziny objęto 13 rodzin w tym 38 dzieci. Asystent obejmował swoim wsparciem wszystkich członków rodzin, z którymi pracował tj. 58 osób. W 2021 r. asystent rodziny zakończył współpracę z 1 rodziną ze względu na osiągnięcie celów.

Tabela 7. Dane dotyczące rodzin, które korzystały z pomocy asystenta rodziny:

Dane dotyczące rodzin :	2021	2020
Liczba rodzin	13	13
Liczba rodzin z którymi asystent współpracuje powyżej roku	12	12
Ilość spotkań z rodzinami (w środowisku rodzinnym)	56 godz. średnio miesięcznie	41 godz. średnio miesięcznie
Rodziny pełne	8	7
Rodziny niepełne	5	6
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej	2	2
Ilość osób dorosłych wykazujących dysfunkcje rozwojowe, zaburzenia zachowania lub niepełnosprawność	1	1
Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	0	0
Ilość osób z problemem alkoholowym	7	11
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura NK	1	1
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	12	12
Liczba rodzin, która odmówiła współpracy z asystentem	0	1
Ilość rodzin, w których zakończono współpracę	1	2

Stan na dzień 31 grudnia 2021 r.

7. Piecza zastępcza

Pojęcie pieczy zastępczej związane jest z działaniami na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Formy rodzinne pieczy zastępczej to: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej to: placówka opiekuńczo - wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Tabela 8. Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Rodziny	Rok		
	2019	2020	2021
Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	10	12	12

Stan z 31 grudnia 2021r.

Aktualnie w pieczy zastępczej znajduje się 12 dzieci z terenu Gminy Chorzele.

8. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności na rzecz rodziny

Zasobami wspierającymi rodzinę i dziecko są instytucje i organizacje, które działają na terenie danej gminy, bądź obejmują zasięgiem działania jej mieszkańców. Oprócz podmiotów działających lokalnie, mieszkańcy mogą korzystać z instytucji ponadlokalnych, regionalnych, ogólnopolskich. Poniżej zamieszczono dane podmiotów, które działają na rzecz rodziny i dziecka w Gminie Chorzele.

Działania wspierające na rzecz rodzin i dzieci podejmują w szczególności:

1. Urząd Miasta i Gminy Chorzele.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, Zespół Interdyscyplinarny.
3. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Placówki Służby Zdrowia.
5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu.
6. Komisariat Policji w Chorzelach.
7. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przasnyszu.
8. Sąd Rejonowy w Przasnyszu.
9. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.
10. Kluby Sportowe, Stowarzyszenia, Fundacje.
11. Mazowieckie Centrum Sportów Zimowych w Chorzelach
12. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Chorzelach oraz filie.
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.
14. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Przasnyszu.
15. Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu.
16. Gminne placówki oświatowe.

Mocno należy podkreślić znaczenie instytucji kultury, sportu i rekreacji, instytucji kościelnych i lokalnych organizacji pozarządowych, które jako podmioty pomocowe znacznie przyczyniają się do

rozwiązywania problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej.

W zakresie wspierania rodzin i dzieci niezwykle ważne są profesjonalne zasoby ludzkie. W realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gmina Chorzele dysponuje osobami zawodowo zajmującymi się wsparciem rodziny, do których należą m.in.: terapeuci i instruktorzy terapii uzależnień, psychologowie i pedagodzy, funkcjonariusze Policji, kuratorzy społeczni oraz zawodowi, pracownicy socjalni, prawnicy, członkowie Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

9. Analiza SWOT

W związku z opracowaniem „Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025” pracownicy OPS dokonali analizy SWOT w obszarze wsparcia rodziny na terenie Gminy Chorzele.

Tabela 9. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Zaangażowanie wielu podmiotów w działania na rzecz dzieci i rodziny, • Zatrudnienie asystentów rodziny, • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, • Realizowanie działań socjalnych i społecznych, przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz dysfunkcjom rodzin, • Dostępność do poradnictwa specjalistycznego, • Rozwinięta oferta edukacyjna Gminy, w tym szkoły, przedszkole, żłobek, • Rozwinięta infrastruktura sportowa, w tym kryta pływalnia, hala sportowa, Boiska „Orlik”, • Realizacja rządowych programów osłonowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiające się zjawisko starzenia się społeczeństwa, • Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie tworzenia grup samopomocowych, • Niechęć Klientów do zmiany swoich postaw i zachowań, niechęć do nawiązywania współpracy z instytucjami niosącymi pomoc rodzinie, • Brak rodzin wspierających, o których mowa, w ustawie o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.

<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie w Gminie Zespołu Interdyscyplinarnego i Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Realizowanie w placówkach oświatowych na terenie Gminy programów profilaktyczno-edukacyjnych, • Realizowanie działań z zakresu udzielania pomocy żywnościowej oraz dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe wsparcie rodzin dzięki współpracy różnych instytucji, • Wzrost świadomości i wiedzy rodziców na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, • Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji pomocowych. • Rządowe programy osłonowe oraz Karta Dużej Rodziny znacząco wpływające na poprawę warunków materialnych rodzin najuboższych, • Zwiększająca się świadomość dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami, • Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanik więzi i wartości rodzinnych. • Rozpad rodzin (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę), • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, • Społeczna akceptacja dla osób nadmiernie spożywających alkohol, • Małe zainteresowanie mieszkańców Gminy poprawą swojej sytuacji życiowej (niechęć do korzystania z dostępnych form pomocy rodzinie). • Obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej uczniów, • Występujący problem przemocy domowej i rówieśniczej, • Starzejące się społeczeństwo. • Ryzyko wzrostu liczby osób, wymagających opieki i pielęgnacji, związane z procesami demograficznymi. • Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych, • Narastanie zjawiska „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności, • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, częste zmiany i trudności w ich interpretacji.

10. Część programowa

10.1 Cele Programu

Cel główny:

Wspieranie rodzin z Gminy Chorzele w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny.
2. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

10.2 Adresaci Programu

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Chorzele a w szczególności do rodzin:

1. przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze,
2. wielodzietnych,
3. niepełnych,
4. z problemem alkoholowym.
5. dysfunkcyjnych,
6. zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej lub innych formach opieki.

10.3 Planowane działania na lata 2023-2025

Tabela 10. Cele „Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025” realizowane będą poprzez następujące działania:

L. p.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik/miernik	Czas realizacji
1.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, terapeutycznego z zakresu uzależnień)	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba osób, którym udzielono porad, konsultacji.	2023-2025

2.	Objęcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz kobie i rodzin wychowujących ciężko chore dziecko wsparciem asystenta rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2023-2025
4.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin wspierających	2023-2025
5.	Organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę doświadczeń, integrację i edukację.	Placówki oświatowe, MGKRPA, Ośrodek Upowszechniania Kultury	Liczba spotkań	2023-2025
6.	Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze, specjalistyczne i inne według potrzeb.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin, osób korzystających z usług	2023-2025
7.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom.	Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin objętych pomocą	2023-2025
8.	Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, MGKRPA,	Liczba wezwań na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2023-2025
9.	Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom doświadczającym przemocy,	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, MGKRPA, Komisariat Policji, Służba Zdrowia	Liczba rodzin/osób objętych pomocą	2023-2025
10.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Liczba umieszczonych dzieci	2023-2025
11.	Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba monitorowanych rodzin. Liczba zdiagnozowanych rodzin z problemem opiekuńczo – wychowawczym. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2023-2025

12	Zapewnienie rodzicom możliwości skorzystania z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD).	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wydanych skierowań, liczba osób/rodzin korzystających z programu.	2023 - 2025
----	--	---------------------------	--	-------------

10.4 Finansowanie Programu

Finansowanie 3 - letniego „Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025” odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Chorzele, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

10.5 Planowane efekty realizacji programu

- 1) Wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny.
- 2) Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- 3) Poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

10.6 Monitoring Programu

Koordynatorem „Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025” jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Chorzele sprawozdań z realizacji Programu.

Podsumowanie

Głównym celem „Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025” jest wspieranie rodzin z terenu Gminy Chorzele w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cel ten, realizowany będzie poprzez pracę z rodziną w zakresie poprawy funkcjonowania i realizacji podstawowych funkcji rodziny.

Działania podejmowane w ramach ww. Programu, w myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej będą miały głównie charakter działań profilaktycznych, zapobiegających występowaniu niepożądanych skutków w funkcjonowaniu rodziny. Systematyczny monitoring pozwoli na ocenę ich efektywności oraz ich modyfikację, zgodnie z potrzebami oraz zmianami społecznymi, prawnymi, kulturowymi i ekonomicznymi.

Realizacja „Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025”, odbywać się będzie w latach 2023 - 2025, a efekty jego zależeć będą w dużej mierze od współpracy wielu instytucji oraz podmiotów działających na rzecz rodziny, sytuacji finansowej Gminy oraz pozyskiwanych środków pozabudżetowych.